

CZYTANIE ZE ZROZUMIENIEM

Na Księżycu, dnia...

Mój Boże! jakąż ja datę mam położyć?! Ów wybuch potworny, któremu kazaliśmy się wyrzucić z Ziemi, rozsadził nam rzecz uważaną tam za najtrwalszą ze wszystkiego, co istnieje, rozsadził nam i popsuł czas. W istocie to jest okropne! pomyśleć tylko, że tu, gdzie jesteśmy, nie ma lat, nie ma miesięcy ani dni, naszych krótkich, rozkosznych, ziemskich dni... Zegarek mi mówi, że upłynęło już z górą czterdzieści godzin od chwili, kiedyśmy tu spadli; spadliśmy w nocy, a słońce jeszcze nie wzeszło. Spodziewamy się je ujrzeć dopiero za dwadzieścia kilka godzin. Wzejdzie i pójdzie po niebie leniwie, dwadzieścia dziewięć razy wolniej niż tam, na Ziemi. Trzysta pięćdziesiąt cztery godzin będzie świecić nad naszymi głowami, a potem przyjdzie znowu noc, trwająca trzysta pięćdziesiąt cztery godzin. Po nocy znów dzień, taki sam, jak poprzedni, i znowu noc, i znów dzień - i tak bez końca, bez odmiany, bez pór roku, bez lat, bez miesięcy...

Jeśli dożyjemy...

Siedzimy beczynnym, zamknięci w naszym pocisku, i czekamy słońca. O! ta straszna tęsknota za słońcem!

Noc wprawdzie jest jasna, jaśniejsza bez porównania od naszych tam - ziemskich nocy podczas pełni. Olbrzymi półokrąg Ziemi tkwi nad nami nieruchomie w czarnym niebie u zenitu i zalewa białym światłem tę pustkę straszliwą wokół nas... W tym dziwnym świetle jest wszystko takie tajemnicze i martwe... I mróz... Och! jaki straszny jest mróz!... - Słońca! słońca!

O Tamor od chwili spadku nie odzyskał jeszcze przytomności. Woodbell, choć sam pokaleczony, nie odstępował go ani na chwilę. Obawia się, że to jest wstrząśnienie mózgu, i bardzo mało robi nadziei. Na Ziemi - powiada - wyleczyłby go. Ale tutaj w tym ohydnym mrozie, tu, gdzie za jedyne niemal pożywienie mamy zapas sztucznego białka i cukru, gdzie musimy oszczędzać powietrza i wody... To by było straszne! stracić O Tamora, właśnie jego, który jest duszą naszej wyprawy!...

Ja, Varadol i Marta, a nawet Selena z obojgiem szczeniąt, jesteśmy zdrowi. Marta zdaje się nic nie wiedzieć i nie czuć. Wodzi tylko oczyma za Woodbellem, zaniepokojona jego ranami. Szczęśliwy Tomasz! jak go ta kobieta kocha!

Och! ten mróz! Zdaje się, że nasz pocisk zamknięty zamienia się wraz z nami w bryłę lodu. Pióro wysuwa mi się ze zgrabiących palców. O, kiedyż nareszcie wzejdzie słońce!

Jerzy Żuławski, *Na srebrnym globie*.
Wydawnictwo Literackie, Kraków 1975, s. 31-32.

1. Zamieszczony fragment jest:

- A) skrupulatnym sprawozdaniem z wyprawy na Księżyc
- B) obrazem doznań członka księżycowej wyprawy
- C) rzeczowym reportażem z niecodziennej podróży
- D) spontanicznym zapisem spostrzeżeń podczas podróży

2. Narrator jest poruszony tym, że:

- A) czas księżycowy jest inny od ziemskiego
- B) Księżyc jest pozbawiony atmosfery
- C) powierzchnia Księżyca jest pełna szczelin i kraterów
- D) warunki pogodowe na Księżycu są uciążliwe

3. Z tekstu wynika, że bohaterowie przybyli na Księżyc:

- A) dobrowolnie, z własnej woli
- B) jako więźniowie i skazańcy
- C) w wystrzelonym z Ziemi pocisku
- D) w rakiecie starego typu

4. W opisie narratora uczestnicy wyprawy czują:

- A) niecierpliwość i żądzę wrażeń
- B) niepokój o powodzenie wyprawy
- C) wzajemną odpowiedzialność i solidarność
- D) bezradność i zwątpienie

5. Narrator odbiera księżycowy krajobraz jako:

- A) urzekający pięknem
- B) tajemniczy, lecz groźny
- C) znieruchomiały i martwy
- D) pełen ciekawych niespodzianek

6. Narrator martwi się o:

- A) życie i zdrowie współtowarzyszy
- B) brak możliwości powrotu na Ziemię
- C) ograniczony zapas wody i żywności
- D) możliwość zgubienia drogi w ciemnościach

NAUKA O JĘZYKU

7. Prawidłowo wskazano (podkreślono) podmiot w zdaniu:

- A) Miała w torebce chusteczkę i perfumy.
- B) Cały czas dokuczały nam muchy i osy.
- C) Coraz bardziej turystom ubywało sił.
- D) Najbardziej uczniowie potrzebowali spokoju.

8. Podmiot domyślny znajduje się w zdaniu:

- A) Tylko oni wzięli udział w grze.
- B) Kto wie o naszej tajemnicy?
- C) Zupełnie zapomniałem o zakupach.
- D) Nie znasz tego człowieka?

9. Orzeczenie imienne znajduje się w zdaniu:

- A) Był najlepszym uczniem w klasie.
- B) Przeczytał bardzo dużo książek.
- C) Został przewodniczącym klasy.
- D) Była zachwycona propozycją pracy.

10. W zdaniu *Na moim biurku leżą różne przybory do pisania*. - przydawka jest wyrażona:

- A) rzeczownikiem B) zaimkiem
- C) przymiotnikiem D) wyrażeniem przyimkowym

11. W zdaniu *Z chęcią opowiedziała nam o minionych zdarzeniach.* - dopełnieniem jest wyraz (wyrażenie):

- A) z chęcią B) nam
 C) minionych D) o zdarzeniach

12. W zdaniu *Asia kiedyś była uczynna dziewczyna.* - nieprawidłową formę ma:

- A) przydawka B) okolicznik
 C) podmiot D) orzecznik

13. Zdaniem podrzędnie złożonym przydawkowym jest wypowiedzenie:

- A) Rzeczy, które tam leżą, trzeba porządnie poskładać.
 B) Odebrał wiadomość, że przyjęto go na uniwersytet.
 C) Nie wiedzieliśmy, że już jest tak późna pora.
 D) Ponieważ zbliżają się ferie, trzeba pomyśleć o wypoczynku.

14. W zdaniu *Sąsiadka z naprzeciwnka przysłała rano po szklankę mąki.* - jest okolicznik:

- A) miejsca B) czasu
 C) sposobu D) celu

15. Upodobnienie głosek pod względem dźwięczności zachodzi w wyrazie:

- A) podkówka B) ratunek
 C) krzyżeć D) przeszkoda

16. Prawidłowo napisano skrót w zdaniu:

- A) Przyszedł dr Kowalski.
 B) To zdarzyło się 3 lipca br. w Warszawie.
 C) Kupiłam 2 kg. jabłek.
 D) Postępuj wg planu.

17. Błąd językowy znajduje się w zdaniu:

- A) Dyrektor wyrósł jak spod ziemi.
 B) Zawsze wyrażał im słowa uznania.
 C) Ilość uczniów w klasie jest zbyt duża.
 D) Ona po prostu przy nim rozkwitała.

18. Wyrazy bliskoznaczne są zapisane w szeregu:

- A) czasza, kielich B) abonent, prenumeratorka
 C) szansa, wynik D) powierzchownie, dogłębnie

LITERATURA

19. Danusia Jurandówna (w książce pt. „Krzyżacy”) była dziewczyną:

- A) przedsiębiorczą B) delikatną
 C) wrażliwą D) gospodarną

20. Skazany na ucięcie głowy Zbyszko odrzucił propozycję Maćka, by uciec z więzienia w jego przebraniu, ponieważ:

- A) byłaby to dla niego ujmą na honorze
 B) nie chciał narażać stryja na śmierć
 C) odnowiona rana uniemożliwiała mu ruchy
 D) nie stracił nadziei na wstawiennictwo księżnej

21. Antyteza z fraszki Jana Kochanowskiego pt. „O doktorze Hiszpanie” brzmi:

- A) „na palcu masz dyjament, w sercu twardy kamień”
 B) „doktor nie puścił, ale drzwi puścił”
 C) „a doktorowi mózg się we łbie mąci”
 D) „szedłem spać trzeźwo, a wstanę pijany”

22. Zamiłowanie do spokojnego, dostatniego życia na wsi, pośród uroków przyrody wyraził Jan Kochanowski w utworze pt.:

- A) „Na lipę” B) „Pieśń świętojańska o sobótce”
 C) „Na zdrowie” D) „Czego chcesz od nas, Panie”

23. W przytoczonym fragmencie fraszki J. Kochanowskiego pt. „Na lipę” archaizmem jest wyraz:

*„A ja swym cichym szeptem sprawić umiem snadnie,
że człowiekowi łacno słodki sen przypadnie.
Jabłek wprawdzie nie rodzę, lecz mię pan tak kładzie
Jako szczep najłodniejszy w hesperyjskim sadzie”.*

- A) sprawić B) mię
 C) łacno D) kładzie

24. Z przytoczonego fragmentu fraszki dowiadujemy się, że:

- A) szelest liści koi człowieka
 B) lipa rośnie w hesperyjskim sadzie
 C) gospodarz ceni lipę niczym drzewo rodzące złote jabłka
 D) owoce lipy przypominają smakiem hesperyjskie jabłka

25. Tomek Wilmowski zyskał zaufanie Czerwonego Orła (w książce pt. „Tomek na wojennej ścieżce”), gdy:

- A) wbrew przypuszczeniom Indianina nie zabił go
 B) zapoznał go ze swą australijską przyjaciółką
 C) mimo utraty sił pomógł mu opatrzyć rany
 D) nie nakłaniał go do zdrady tajemnicy

26. Don Pedro (w książce pt. „Tomek na wojennej ścieżce”) zlecił porwanie Sally w zemście za:

- A) uwolnienie pojmanego Indianina
 B) doznaną na rodeo zniewagę
 C) odmowę sprzedaży rumaka
 D) zranienie podczas pojedynku

27. Aby stać się rycerzem, Don Kichote:

- A) przerwał naukę i pozbył się książek
 B) sprawił zbroję z blachy i z kartonu
 C) przydał koniowi dumne imię - Rosynant
 D) kupił ruiny zamku w okolicach Manczy

28. Donkiszoteria to postawa, którą cechuje m.in.:

- A) szlachetny cel B) bezmyślność i głupota
 C) walka D) samotność w działaniu o sprawiedliwość

29. Romeo opuścił Weronę (w dramacie pt. „Romeo i Julia”), ponieważ:

- A) został wygnany na mocy książęcego wyroku
 B) uciekał przed wymiarem sprawiedliwości
 C) krył się przed zazdrosną Rozaliną
 D) szukał schronienia dla siebie i Julii

30. Apostrofa to środek stylistyczny, który:

- A) nadaje rzeczom cechy ludzkie
 B) przybiera wzniosły styl
 C) przeciwstawia dwa pojęcia lub obrazy
 D) jest skierowany do bóstwa lub ojczyzny